

Eläinlääkintähuoltolaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tämän lain tarkoituksena on edistää ja ylläpitää eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kansanterveyttä erityisesti varmistamalla eläinlääkäripalvelujen laatu sekä turvaamalla yhdenvertaiset, toimivat ja kohtuuhintaiset julkiset eläinlääkäripalvelut koko maassa.

Tässä laissa säädetään eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä, ohjauksesta ja valvonnasta.

Tässä laissa säädetään lisäksi elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja eläinten hyvinvoinnin valvonnasta sekä eläintautien vastustamistyöstä kunnissa. Näistä säädetään myös elintarvikelaissa (297/2021), eläintautilaissa (76/2021), eläimistä saatavista sivutuotteista annetussa laissa (517/2015), eläinsuojelulaissa (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014) sekä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021).

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kotieläimellä* kesyä eläintä, jota ihminen pitää ja hoitaa hyödyn, seuran tai harrastuksen vuoksi, poroa, tarhattua nisäkästä, lintua ja mehiläistä sekä vesiviljelyeläintä, ei kuitenkaan teeteollisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) soveltamisalaan kuuluvaa eläintä tai eläintä, jota pidetään eläinsuojelulaissa tarkoitetussa eläintarhassa;

2) *eläinlääkäripalvelulla* eläimen terveydentilan sekä sairauksien toteamista ja todistamista, eläinlääkäriavun antamista ja eläinlääkinnällisten todistusten antamista, eläimen pitämistä hoidettavana eläinlääkäriavun antamista taikka siihen liittyvää tutkimusta varten, toimenpiteitä eläimen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi, ennalta ehkäisevää terveydenhuoltotyötä sekä eläimen lopettamista;

3) *yksityisellä eläinlääkäripalvelun tuottajalla* eläinlääkäripalvelua tarjoavaa luonnollista henkilöä tai yksityisoikeudellista oikeushenkilöä taikka oppilaitosta, ei kuitenkaan julkisoikeudellista yliopistoa silloin, kun se 18 §:n mukaisesti tuottaa julkisia eläinlääkäripalveluja.

2 luku

Viranomaiset sekä eläinlääkintähuollon ohjaus ja suunnittelu

3 §

Viranomaiset

Ruokavirasto ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

Aluehallintovirasto valvoo tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista toimialueellaan.

Eläinlääkäripalveluja koskevaan kanteluun sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta.

Kunta, jäljempänä *järjestäjä*, huolehtii alueellaan eläinlääkäripalvelujen sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon järjestämisestä siten kuin tässä laissa säädetään. Järjestäjän tehtävistä huolehtii lautakunta tai muu monijäseninen toimielin. Kuntien yhteistoiminnasta säädetään kuntalaissa (410/2015) ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetussa laissa (410/2009). Mitä tässä laissa säädetään järjestäjästä, koskee myös kuntayhtymää ja yhteistoiminta-aluetta siltä osin kuin ne hoitavat yhteistoiminnassa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivallasta valvoa yksityisen ja julkisen elinkeinotoiminnan tasapuolisia kilpailuedellytyksiä säädetään kilpailulaissa (948/2011).

4 §

Eläinlääkäripalveluja koskeva valtakunnallinen suunnitelma

Ruokaviraston on laadittava valtakunnallinen suunnitelma 8 §:ssä tarkoitetun järjestämisvastuun piiriin kuuluvista eläinlääkäripalveluista. Suunnitelman tulee sisältää eläinlääkäripalvelujen saatavuutta ja laatua sekä palvelujen valvontaa koskevat yleiset tavoitteet.

Tarkemmat säännökset valtakunnallisen suunnitelman laatimisesta ja sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Eläinlääkäripalveluja koskeva alueellinen suunnitelma

Aluehallintoviraston on laadittava alueellinen suunnitelma 8 §:ssä tarkoitetun julkisen järjestämisvastuun piiriin kuuluvien eläinlääkäripalvelujen valvonnasta alueellaan.

Alueellisessa suunnittelussa on otettava huomioon valtakunnallinen suunnitelma.

6 §

Järjestäjän suunnitelma

Järjestäjän on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista. Suunnitelman tulee sisältää tiedot 9 §:ssä tarkoitettujen eläinlääkäripalvelujen tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta.

Järjestäjän on lisäksi laadittava suunnitelma tässä laissa tarkoitetusta eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Velvollisuudesta laatia elintarvikevalvontaa koskeva suunnitelma säädetään elintarvikelaissa.

Järjestäjän suunnitelmassa on otettava huomioon tässä laissa sekä 1 §:n 3 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetut valtakunnalliset ja alueelliset suunnitelmat. Aluehallintovirasto ohjaa järjestäjän suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

7 §

Kunnaneläinlääkärin virat

Tämän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten järjestäjällä on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärin virkoja.

Eläinlääkäripalveluja tarjoavan kunnaneläinlääkärin virkaan tulee kuulua tarpeen vaatima ainakin ajoittainen osallistuminen maan eläintautivalmiuteen ja kiireelliseen eläinsuojeluvalvontaan liittyviin tehtäviin.

Kunnaneläinlääkärin viran kelpoisuusvaatimuksista säädetään eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 43 §:ssä.

3 luku

Julkiset eläinlääkäripalvelut

8 §

Eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu

Järjestäjä vastaa yleisen edun kannalta välttämättömien eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä alueellaan (*järjestämisvastuu*). Järjestämisvastuu sisältää eläinlääkäripalvelut niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella, sekä eläinten pitopaikassa annettavat eläinlääkäripalvelut järjestäjän alueella pidettäviä kotieläimiä varten.

9 §

Järjestämisvastuuseen kuuluvat eläinlääkäripalvelut

Järjestämisvastuuseen kuuluvat seuraavat eläinlääkäripalvelut:

- 1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;
- 2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;
- 3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuolto-suunnitelmat;
- 4) rokotus;
- 5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;
- 6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;
- 7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;
- 8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille;

9) kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;

10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;

11) sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahalleikkaus;

12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa mainitulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;

13) synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;

14) eläimen lopetus.

10 §

Eläinlääkäripalvelujen saatavuus

Järjestäjän tulee huolehtia, että järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja on saatavilla arkipäivisin ainakin virka-aikaan.

Eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (*kiireellinen eläinlääkäriapu*) on järjestettävä sitä tarvitsevia eläimiä varten myös virka-ajan ulkopuolella.

Poiketen siitä, mitä 8 §:ssä säädetään, kiireellistä eläinlääkäriapua on annettava kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin vietään saamaan eläinlääkäriapua järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen.

Eläinlääkäripalvelut tulee järjestää siten, että eläinlääkäri käy tarvittaessa eläinten pitopaikassa, kun palveluja tuotetaan elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville kotieläimille, hevoseläimille sekä sellaisille muille suurikokoisille kotieläimille, joita ei voida ilman merkittävää vaihua kuljettaa eläinlääkäriin vastaanotolle.

Eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

11 §

Päivystyksen järjestämistä koskeva yhteistoimintavelvoite

Virka-ajan ulkopuolella tarvittavaa kiireellistä eläinlääkäriapua varten tulee järjestää päivystyspalvelu yhteistoiminnassa järjestäjien kesken yhtä tai useampaa seutu- tai maakuntaa vastavalla päivystysalueella.

Päivystysaluetta varten on järjestettävä keskitetty palvelu yhteydenottoja varten.

12 §

Palvelujen järjestämistavat

Järjestäjä voi tuottaa 9 §:ssä tarkoitetut eläinlääkäripalvelut itse tai tehdä yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan kanssa sopimuksen kyseisten palvelujen tuottamisesta. Järjestäjän tulee huolehtia, että sopimuksen tekeminen ei vaaranna järjestäjän tässä laissa säädettyjen tehtävien asianmukaista hoitamista sopimuksen voimassaolon aikana tai sen päättyessä.

Yksityinen eläinlääkäripalvelun tuottaja vastaa palvelujensa lainmukaisesta ja sopimuksen mukaisesta tuottamisesta. Tuotettaessa palveluja sopimuksen perusteella siihen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Järjestäjän tulee ohjata ja valvoa sopimuksen perusteella palveluja tuottavaa yksityistä palvelutuottajaa.

Sopimusmenettelyyn sovelletaan, mitä palvelujen hankintamenettelystä säädetään julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa (1397/2016), ja, mitä palveluvelvoitteen antamisesta säädetään kuntalain 131 §:ssä.

13 §

Toimintaedellytykset ja ilmoitusvelvollisuus toimipisteistä sekä vastuu potilasasiakirjojen säilyttämisestä

Järjestäjän on huolehdittava, että sillä on itse tuottamiaan eläinlääkäripalveluja varten asianmukaiset toimitilat ja työvälineet, ottaen huomioon 6 §:ssä tarkoitettu suunnitelma sekä järjestäjän alueella pidettävien kotieläinten lajit ja lukumäärät.

Eläinlääkäripalvelujen on oltava eläinlääketieteellisesti asianmukaisia sekä sisällöltään ja laadultaan sellaisia kuin lainsäädäntö edellyttää.

Järjestäjän tulee ilmoittaa aluehallintovirastolle niiden toimipisteiden yhteystiedot, joissa se tuottaa eläinlääkäripalveluja itse.

Järjestäjä vastaa sen toiminnassa syntyneiden eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitettujen potilasasiakirjojen säilyttämisestä yksittäisten eläinlääkäriammattin harjoittajien sijasta. Tästä vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on perusteltua kunnaneläinlääkäriin viran väliaikaiseen hoitoon liittyvistä syistä eikä kyse ole tämän lain 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua tilanteesta. Tehtävään sovelletaan muutoin, mitä eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain mainitussa pykälässä ja sen nojalla säädetään. Tehtävän hoitoon osallistuvaan sovelletaan mainitun lain 16 §:ssä säädettyä salassapitovelvollisuutta.

14 §

Kunnaneläinlääkäriin perimät palkkiot ja korvaukset

Kunnaneläinlääkäriin tulee periä tarjoamistaan eläinlääkäripalveluista virkaehtosopimuksessa määrätty palkkio, johon sisältyvät käynti- tai vastaanottopalkkio ja erilliset palkkiot suorite- tuista toimenpiteistä, sekä matkakustannustensa korvaus. Lisäksi kunnaneläinlääkäri voi periä korvauksen omistamiensa laitteiden käytöstä sekä korvauksen käyttämistään lääkkeistä ja tarvikkeista aiheutuneista kustannuksista.

Edellä mainitut palkkiot ja korvaukset peritään kotieläimen omistajalta tai haltijalta. Eläinten pitopaikassa annettavien 9 §:ssä tarkoitettujen eläinlääkäripalvelujen käyntipalkkiosta ja matkakustannusten korvauksesta omistajalta tai haltijalta peritään kuitenkin enintään se järjestäjän määrittelemä määrä, joka on kohtuullinen ottaen huomioon alueella suoritettavien käyntimatkojen pituudet ja niistä aiheutuvat palvelujen hintaerot sekä asiakkaiden yhdenvertainen koh- telu. Loppuosa peritään järjestäjältä.

Palkkio voidaan periä myös tapauksissa, joissa on ilman hyväksyttävää syytä jätetty saapumatta vastaanotolle ennakolta varattuna aikana.

15 §

Järjestäjän perimät maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista

Sen lisäksi, mitä 14 §:ssä säädetään kunnaneläinlääkärin perimistä palkkioista ja korvauksista, järjestäjän tulee periä itse tuottamistaan 9 §:ssä tarkoitetuista eläinlääkäripalveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta maksu silloin, kun kotieläintä hoidetaan eläinlääkärin vastaanotolla. Maksun tulee olla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullinen eikä se voi ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Järjestäjä voi periä sille aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi maksun myös 11 §:n 2 momentissa tarkoitettusta keskitetystä yhteydenottopalvelusta.

Jos Kunta- ja hyvinvointialueuudantajat KT ja valtakunnalliset yhtiöiden yhdistykset ovat virkaehtosopimuksessa sopineet, että kunnaneläinlääkäri ei peri palkkioita kotieläimen omistajalta tai haltijalta, asiakasmaksujen osalta ei sovelleta, mitä 14 §:ssä ja 1 momentissa säädetään. Tällöin järjestäjän tulee periä itse tuottamistaan 9 §:ssä tarkoitetuista eläinlääkäripalveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta asiakasmaksu, johon voi sisältyä käynti- tai vastaanottomaksu, erilliset maksut suoritetuista toimenpiteistä, maksu keskitetystä yhteydenottopalvelusta sekä korvaus matkakustannuksista ja käytetyistä lääkkeistä ja tarvikkeista. Maksun tulee olla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullinen eikä se voi ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen käyntimaksut ja matkakustannusten korvaukset tulee määritellä tavalla, joka poistaa kohtuuttomat etäisyysistä johtuvat erot maksujen suuruudessa.

Maksu voidaan periä myös tapauksissa, joissa on ilman hyväksyttävää syytä jätetty saapumatta vastaanotolle ennakolta varattuna aikana.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa säädetystä maksujen kohtuullisuutta koskevasta vaatimuksesta asettamalla maksujen enimmäismäärät niiden eläinlääkäripalvelujen osalta, joita pidetään eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ja kansanterveyden turvaamisen kannalta keskeisimpinä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi säätää maksun tarkistamisesta indeksin muutoksen mukaisesti.

Jos maksuista ja niiden tarkistamisesta säädetään 4 momentin nojalla, maa- ja metsätalousministeriö julkaisee indekseillä tarkistettujen maksujen euromäärät Suomen säädöskokoelmassa sen vuoden marraskuun aikana, jota seuraavan vuoden alusta indeksitarkistus toteutetaan.

16 §

Järjestämisvastuuseen kuuluvien yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan tarjoamien palvelujen asiakashinnat

Yksityinen eläinlääkäripalvelun tuottaja, jonka kanssa järjestäjä on tehnyt 12 §:ssä tarkoitettujen sopimuksen 9 §:ssä tarkoitettujen eläinlääkäripalvelujen tuottamisesta, saa periä mainituista palveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta maksun, joka ilmenee sopimukseen johtaneista tarjousasiakirjoista, sekä sopimuksen mukaisesti korvauksen mahdollisista matkakustannuksista. Se saa periä myös korvauksen käytetyistä lääkkeistä ja tarvikkeista aiheutuneista kustannuksista.

Järjestäjän tulee sopimusta tehdessään huolehtia, että asiakkailta perittävät maksut ovat palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullisia ja että eläinten pitopaikassa annettavien palvelujen käyntimaksut ja matkakustannusten korvaukset määritellään tavalla, joka poistaa kohtuuttomat etäisyysistä johtuvat erot maksujen suuruudessa. Lisäksi järjestäjän tulee huolehtia, että mak-
suissa otetaan huomioon 15 §:n 4 momentin nojalla säädetyt maksujen enimmäismäärät.

17 §

Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestäminen

Jos järjestäjä järjestää muita kuin 9 §:ssä tarkoitettuja eläinlääkäripalveluja, kunnaneläinlääkäri saa periä tarjoamistaan palveluista palkkion ja korvauksen 14 §:n 1 ja 3 momentin mukaisesti, ellei kyse ole 15 §:n 2 momentissa tarkoitettusta tilanteesta. Järjestäjän tulee periä palkkion ja korvauksen lisäksi tuleva osuus palvelun asiakashinnasta maksuna. Kuntalaissa säädetään velvollisuudesta hinnoitella kilpailutilanteessa markkinoilla tarjottavat palvelut markkinaperusteisesti. Kilpailulaissa säädetään velvollisuudesta pitää tällaisesta toiminnasta erillistä kirjanpitoa.

Järjestettäviä eläinlääkäripalveluja varten on oltava asianmukaiset, toiminnan laadun ja laajuuden edellyttämät toimitilat ja työvälineet sekä toiminnan edellyttämä henkilökunta. Näihin eläinlääkäripalveluihin sovelletaan lisäksi, mitä 13 §:n 2—4 momentissa säädetään.

Kuntalaissa säädetään lisäksi järjestäjän velvollisuudesta antaa kilpailutilanteessa markkinoilla harjoitettava toiminta osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi, jos tällainen toiminta on muuta kuin vähäistä eikä muukaan yhtiöittämisvelvollisuutta koskeva poikkeusperuste sovellu.

18 §

Yliopistollisen eläinsairaalan tuottamat julkiset eläinlääkäripalvelut

Yliopistollista eläinsairaalaan ylläpitävä Helsingin yliopisto (jäljempänä *yliopisto*) tuottaa 9 §:ssä tarkoitettuja eläinlääkäripalveluja julkisina eläinlääkäripalveluina siinä laajuudessa kuin eläinlääkäreiden koulutuksen ja eläinlääketieteellisen tutkimuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen vaatii. Palveluja tuotetaan eläinsairaalan julkisten palvelujen toiminta-alueella, johon voi kuulua Uudenmaan ja Päijät-Hämeen maakuntiin kuuluvia alueita. Poiketen siitä, mitä 10 §:ssä ja 13 §:n 2 momentissa säädetään, yliopisto vastaa tuottamiensa palvelujen saatavuudesta ja laadusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla alueella sijaitsevat järjestäjät ovat velvollisia maksamaan yliopistolle laskutuksen mukaan korvauksen niistä yliopiston tuottamista eläinlääkäripalveluista, jotka kyseessä olevan järjestäjän muutoin olisi tullut järjestää järjestämisvastuunsa perusteella. Korvauksen perusteena ovat laskennalliset kustannukset, jotka eivät saa ylittää palvelun tuottamisesta yliopistolle aiheutuvia kustannuksia vähennettyinä asiakkailta perittävillä maksuilla ja korvauksilla eivätkä niitä arvioituja kustannuksia, jotka järjestäjälle aiheutuisi, jos se tuottaisi vastaavat palvelut omana toimintanaan.

Yliopiston tulee periä 2 momentissa tarkoitetuista palveluista asiakkaalta maksu ja korvaus mahdollisista matkakustannuksista sekä käytetyistä lääkkeistä ja tarvikkeista aiheutuneista kustannuksista. Maksujen tulee vastata sitä, mitä järjestäjän tuottamista palveluista voidaan periä palkkioina ja maksuina 14 ja 15 §:n mukaan, ja olla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullisia. Maksuissa tulee ottaa huomioon 15 §:n 4 momentin nojalla säädettyt maksujen enimmäismäärät.

Yliopiston velvollisuuksiin sen tuottaessa eläinlääkäripalveluja, jotka järjestäjä korvaa, sovelletaan, mitä järjestäjän velvollisuuksista säädetään 8—11 ja 13 §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan kuntajakoon perustuvat tarkemmat säännökset eläinsairaalan toiminta-alueen rajoista.

19 §

Yliopistollisen eläinsairaalan tuottamiin julkisiin palveluihin liittyvä tiedonsaantioikeus, sopiminen ja riidanratkaisu

Järjestäjällä on laskutettavan korvauksen luotettavuuden tarkistamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada yliopistolta pyynnöstä tietoja niistä yliopiston tuottamista eläinlääkäripalveluista, joista järjestäjä on velvollinen suorittamaan 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun korvauksen. Tiedonsaantioikeus koskee palvelujen sisältöä ja määrää, eläimiä, joille palveluja on tuotettu, eläinten omistajien nimiä ja yhteystietoja sekä perittyjä asiakasmaksuja.

Jos järjestäjä ja yliopisto ovat erimielisiä siitä, onko toinen oikeutettu saamaan tai velvollinen maksamaan 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua korvausta, asiaa koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa. Asian käsittelystä säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Sen estämättä, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään korvauksen laskutuksesta, järjestäjä ja yliopisto voivat keskenään sopia korvauksesta edellyttäen, että sopimuksessa otetaan huomioon 18 §:n 2 momentissa säädetyt korvauksen suuruutta rajaavat perusteet.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen toimittamisesta.

4 luku

Valvontatehtävien järjestäminen

20 §

Valvontatehtävien järjestäminen

Järjestäjän velvollisuudesta huolehtia elintarvikelain ja sillä täytäntöön pantavien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään mainitussa laissa.

Järjestäjän on huolehdittava muissa 1 §:n 3 momentissa mainituissa laeissa kuin elintarvikelaissa kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisten ja valtakunnallisten valvontaa koskevien suunnitelmien mukaisesti.

21 §

Valvontatehtävien hoidon edellyttämät toimitilat ja työvälineet

Järjestäjän on huolehdittava 20 §:n 2 momentissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoidossa jatkuvasti tarvittavien toimitilojen ja työvälineiden järjestämisestä sekä työvälineiden käytössä tarvittavasta osaamisesta.

22 §

Korvaus valvontatehtävistä

Valtion varoista maksetaan järjestäjälle korvaus 20 §:n 2 momentissa tarkoitettujen valvontatehtävien suorittamisesta. Korvauksen perusteena ovat järjestäjälle aiheutuvat välittömät kustannukset. Korvaus ei saa ylittää tehtävistä järjestäjälle aiheutuneiden todellisten kustannusten määrää. Aluehallintovirasto maksaa korvauksen laskutusta vastaan.

Tarkemmat säännökset järjestäjälle maksettavan korvauksen perusteista sekä maksamisessa noudatettavasta menettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

5 luku

Yksityinen eläinlääkintähuolto

23 §

Ilmoitusvelvollisuus

Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan tulee tehdä toiminnastaan kirjallinen ilmoitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella palveluntuottajalla on kiinteä toimipaikka. Jos yksityisellä eläinlääkäripalvelun tuottajalla ei ole kiinteää toimipaikkaa, ilmoitus tulee tehdä sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella eläinlääkäripalveluja pääasiallisesti aiotaan tarjota.

Ilmoitus on tehtävä ennen toiminnan aloittamista, olennaista muuttamista tai lopettamista. Ilmoituksen tulee sisältää yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan yhteystiedot sekä tiedot palveluista, henkilökunnasta ja kiinteästä toimipaikasta.

Ilman eläinlääkäriksi laillistamista väliaikaisesti eläinlääkäripalveluja tarjoavan henkilön ilmoitusvelvollisuudesta säädetään eläinlääkärintammin harjoittamisesta annetun lain 8 §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ilmoituksen sisällöstä ja tekemisestä.

24 §

Vastaava eläinlääkäri

Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan, joka on luonnollinen henkilö, tulee olla eläinlääkärintammin harjoittamisesta annetussa laissa tarkoitettu eläinlääkäri.

Yksityisellä eläinlääkäripalvelun tuottajalla, joka on oikeushenkilö, tulee olla palveluksessaan eläinlääkärintammin harjoittamisesta annetussa laissa tarkoitettu eläinlääkäri, joka vastaa eläinlääkäripalvelun järjestämisestä tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Eläinlääkäripalvelun järjestämisestä vastaavaa eläinlääkäriä koskevien tietojen tulee sisältyä 23 §:ssä tarkoitettuun ilmoitukseen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) tarkoitettuihin tutkimuslaitoksiin, jotka tekevät eläinlääkäripalveluun kuuluvia tutkimuksia.

25 §

Toimintaedellytykset ja vastuu potilasasiakirjojen säilyttämisestä

Yksityisellä eläinlääkäripalvelun tuottajalla on oltava tarjoamiaan eläinlääkäripalveluja varten tarvittavat, toiminnan laadun ja laajuuden kannalta asianmukaiset toimitilat ja työvälineet sekä toiminnan edellyttämä henkilökunta.

Eläinlääkäripalvelujen on oltava eläinlääketieteellisesti asianmukaisia sekä sisällöltään ja laadultaan sellaisia kuin lainsäädäntö edellyttää.

Yksityinen eläinlääkäripalvelun tuottaja vastaa sen toiminnassa syntyneiden eläinlääkärintammin harjoittamisesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitettujen potilasasiakirjojen säilyttämisestä yksittäisten eläinlääkärintammin harjoittajien sijasta. Tehtävään sovelletaan muutoin, mitä mainitussa pykälässä ja sen nojalla säädetään. Tehtävän hoitoon osallistuvaan sovelletaan mainitun lain 16 §:ssä säädettyä salassapitovelvollisuutta.

6 luku

Eläinlääkäripalvelujen valvonta

26 §

Tarkastusoikeus

Ruokavirastolla ja aluehallintovirastolla on oikeus päästä paikkoihin, joissa tarjotaan eläinlääkäripalveluja, sekä tarkastaa järjestäjän, yliopiston ja yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan toimitilat, työvälineet, kirjanpito, potilasasiakirjat ja muut eläinlääkäripalvelujen tuottamista koskevat asiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi. Ruokavirasto voi määrätä aluehallintoviraston suorittamaan tarkastuksen.

Tarkastus saadaan tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa vain, jos se on välttämätön ihmisten tai eläinten terveyteen kohdistuvan vakavan uhkan torjumiseksi taikka jos on aihetta epäillä yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan syyllistyneen toiminnassaan rikokseen, josta voi seurata vankeusrangaistus, tai rikokseen, josta voi seurata sakkorangaistus ja aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle, ja jos tarkastus on välttämätön rikoksen selvittämiseksi.

Viranomaisen apuna tarkastuksessa voidaan käyttää asiantuntijoita. Asiantuntijoiden on oltava tunnetusti taitavia ja kokeneita henkilöitä, jotka edustavat tarkastuksen kannalta merkityksellistä tieteellistä, käytännön eläinlääkinnän tai muuta asiantuntemusta. Asiantuntijaan sovelletaan rikollisoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Asiantuntijoilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada vastaanotto toiminnan tarkastamista varten tarpeelliset tiedot käyttöönsä. Asiantuntijat ovat velvollisia pitämään salassa saamansa salassa pidettäviksi säädettyt tiedot. Asiantuntijalla ei ole oikeutta päästä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

27 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos tarkastuksessa tai muutoin todetaan, että järjestäjän, yliopiston tai yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan toiminnassa ei noudateta toiminnalle tässä laissa säädettyjä vaatimuksia, Ruokavirasto voi määrätä asianosaisen asian laatuun nähden riittävässä määräjassa täyttämään velvollisuutensa.

28 §

Toiminnan keskeyttäminen ja laitteen käyttökielto

Jos eläinlääkäripalveluja tuotettaessa olennaisesti ja vakavalla tavalla rikotaan 13 §:ssä, 17 §:n 2 momentissa, 18 §:n 4 momentissa tai 23—25 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, Ruokavirasto voi päätöksellään määrätä toiminnan keskeytettäväksi taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen tai muun työvälineen käytön kiellättäväksi, kunnes puutteet tai epäkohdat on korjattu. Edellytyksenä päätökselle on lisäksi, että puutteita tai epäkohtia ei ole annetusta määräyksestä tai kehotuksesta huolimatta asetetussa määräjassa korjattu.

Mitä 1 momentissa säädetään, voidaan kuitenkin soveltaa eläinlääkäripalvelun sisältöön ja laatuun muun lainsäädännön noudattamatta jättämisen vuoksi vain, jos kyse on eläinten lääkitsemisestä annetun lain tai sillä täytäntöön pantavien Euroopan unionin säännösten rikkomisesta tai sellaisesta eläinten terveyttä tai hyvinvointia koskevien säästöjen rikkomisesta, joka voi aiheuttaa vakavaa vaaraa eläinten terveydelle tai hyvinvoinnille tai kansanterveydelle.

29 §

Uhkasakko, teettämisuhta ja keskeyttämisuhta

Ruokavirasto voi tehostaa 27 §:ssä tarkoitettua määrystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella, tai uhalla että toiminta keskeytetään.

30 §

Rekisteri

Rekisteriä pidetään yksityisistä eläinlääkäripalvelun tuottajista sekä järjestäjien ja yliopiston 3 luvussa tarkoitettua toiminnasta. Rekisteriin merkitään 13 §:n 3 momentin, 18 §:n 4 momentin sekä 23 ja 24 §:n perusteella ilmoitetut tiedot, tiedot suoritetuista tarkastuksista sekä tiedot tämän luvun säännösten nojalla annetuista määräyksistä ja niiden peruuttamisesta.

Rekisteriin sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annettua lakia (560/2021).

Poiketen siitä, mitä 2 momentissa mainitun lain 12 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta ruokahallinnon tietovarannosta, tiedot yksityisestä eläinlääkäripalvelun tuottajasta poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun tämä on lopettanut toimintansa. Tiedot tämän lain 27 ja 28 §:ssä tarkoitetuista määräyksistä poistetaan kuitenkin viimeistään kymmenen vuoden kuluttua määräyksen antamisesta.

Ruokavirasto antaa jokaiselle yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan, järjestäjän tai yliopiston ilmoittamalle kiinteälle toimipaikalle tunnusnumeron. Jos yksityisellä eläinlääkäripalvelun tuottajalla ei ole kiinteää toimipaikkaa, tunnusnumero annetaan palveluntuottajalle.

7 luku

Erinäiset säännökset

31 §

Virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua 26 §:ssä tarkoitettujen tarkastusten suorittamisessa säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

32 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Ruokavirastolla ja aluehallintovirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada eläinlääkäripalvelujen valvomiseksi välttämättömät palvelujen tuottamiseen liittyvät tiedot ja potilastiedot toisiltaan, 30 §:ssä tarkoitettua rekisteristä sekä järjestäjiltä, yliopistolta ja yksityisiltä eläinlääkäripalvelun tuottajilta.

Järjestäjällä on oikeus saada kunnaneläinlääkäriltä tiedot 14 ja 17 §:ssä tarkoitetuista eläinten omistajilta ja haltijoilta perityistä palkkioista ja korvauksista.

Oikeuteen luovuttaa tietoja salassapitovelvollisuuden estämättä eräille viranomaisille ja kansainvälisille toimielimille sovelletaan, mitä ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain 8 §:ssä säädetään.

33 §

Julkisin varoin tuettuja eläinlääkäripalveluja koskeva avoimuusvelvollisuus

Järjestämisvastuuseen kuuluvien julkisin varoin tuettujen eläinlääkäripalvelujen tuottajaan sovelletaan, mitä eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta annetussa laissa (19/2003) säädetään eräiden yritysten velvollisuudesta pitää erillistä kirjanpitoa tai laatia eriyttämislaskelma yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvistä palveluista, erilliskirjanpitoon liittyvästä avoimuusvelvollisuudesta, tietojen säilyttämisestä ja kokoamisesta sekä ministeriön ja muiden viranomaisten tiedonsaanti- ja tiedonanto-oikeuksista.

Järjestäjän tulee koota ja omien tulojensa lisäksi kuvata tiedot palkkioista, joita kunnaneläinlääkärit ovat perineet järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista, vähennettyinä palkkioiden hankkimiseen kohdistuvilla kuluilla. Edellä 1 momentissa mainitun lain säännöksiä tiedonsaanti- ja tiedonanto-oikeuksista sovelletaan myös mainittuihin tietoihin.

34 §

Valtionosuus

Järjestäjän tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sekä kunnan yliopistolle 18 §:n 2 momentin perusteella maksamaan korvaukseen sovelletaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia (618/2021).

35 §

Valtion viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Tämän lain mukaisista valtion viranomaisen suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

36 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta valtion viranomaisen päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Ruokaviraston 28 ja 29 §:n nojalla tekemiä päätöksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

37 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tällä lailla kumotaan eläinlääkintähuoltolaki (765/2009).

Jos muualla lainsäädännössä viitataan kumottuun lakiin, sen asemasta sovelletaan tätä lakia.

38 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa rekisteröidyt yksityiset eläinlääkäripalvelun tuottajat saavat ilman eri ilmoitusta jatkaa toimintaansa tekemiensä ilmoitusten mukaisesti.

Järjestäjän on tehtävä 13 §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Järjestäjän, joka ei tämän lain voimaantullessa peri maksuja vastaanotolla hoidettavien eläinten omistajilta tai haltijoilta, tulee ryhtyä perimään 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuja maksuja kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ne 9 §:ssä tarkoitetut eläinlääkäripalvelut, joita Helsingin yliopisto on tuottanut järjestäjän ja yliopiston välisen sopimuksen perusteella vähintään kolmen vuoden ajan tämän lain voimaantuloa edeltävien viiden vuoden aikana, määrittävät tämän lain voimaan tullessa Helsingin yliopiston julkisen palvelutuotannon laajuuden kyseessä olevassa toiminta-alueen osassa. Järjestäjät ja yliopisto voivat kuitenkin keskenään sopia muutoksista palvelutuotannon laajuuteen.

Helsingissä 3.3.2023

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen